

Wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van verhalend werken

Het onderzoeksproject Het effect van het werken met levensboeken op het welbevinden van oudere zorgvragers, op de zorgrelatie tussen zorgvragers, zorgverleners en mantelzorgers en op de organisatie van zorg; effectmeting, effectverklaring en implementatie van methode is tussen 1 december 2004 en 1 december 2008 uitgevoerd door een consortium van PThU, KASKI en Reliëf onder leiding van prof.dr.R.R. Ganzevoort en gefinancierd door ZonMw in het kader van het programma Gezond Leven. Aanvullende financiering werd verkregen van Stichting Deo Volente en Stichting Het Zonnehuis.

Het project had tot doel de effecten van het werken met levensboeken op vier plaatsen te onderzoeken:

- op het welbevinden van ouderen
- op de kwaliteit van de zorgrelatie
- op de manier hoe ouderen vertellen over hun leven
- onderzoek naar de implementatie van het werken met levensboeken

Hiervoor is een quasi-experimenteel onderzoek opgezet waarin een groep hoogbejaarde zorgvragers een levensboek heeft gemaakt samen met een daarvoor getrainde verzorgende. De experimentele groep werd vergeleken met een controlegroep vergelijkbare zorgvragers die geen levensboek maakte maar wel gedurende de onderzoeksperiode extra aandacht kreeg. Bij beide groepen werd vooraf, direct na het maken van het levensboek (of de vergelijkbare periode) en vijf maanden daarna een vragenlijst afgenomen inzake welbevinden en kwaliteit van de zorgrelatie. Tegelijk werden de participanten uitgenodigd hun levensverhaal te vertellen. Dit verhaal werd opgenomen en later getranscribeerd, om het voor analyse geschikt te maken. Zo ontstonden twee soorten data, kwantitatief en kwalitatief. *De uitkomsten van het onderzoek zijn als volgt samen te vatten:*

1. Ondanks de hoge leeftijd van de betrokken ouderen en de relatief lichte interventie is er sprake van een robuust effect van de levensboekmethode op de narratieve competentie en constructie van zin in levensverhalen.
2. De bewoners zijn tevreden over het levensboek, dat voor hen heel verschillende functies vervult.
3. Aandacht, al dan niet in de vorm van een levensboekmethode, wordt ook blijkens dit onderzoek positief gewaardeerd.
4. Het specifieke effect van een levensboekmethode op welbevinden en kwaliteit van de zorgrelatie boven niet-specifieke aandacht blijkt gering.
5. Het maken van een levensboek heeft wel positieve effecten bij bewoners met een lage mentale gezondheid.
6. Bij de implementatie van het werken met levensboeken zijn inbedding in een integrale zorgvisie en differentiatie naar doelgroep en doelstelling essentieel.

Het project heeft niet alleen deze onderzoeksuitkomsten opgeleverd, maar ook een belangrijke stimulans gegeven aan het werken met levensboeken in de ouderenzorg. Vanaf het begin is implementatie een belangrijk aandachtspunt in het project geweest. Er is een levensboekmethode ontwikkeld en gepubliceerd (Mijn leven in kaart) die in verschillende zorgcontexten verder wordt ontwikkeld (waaronder vrijwilligersprojecten en de zorg voor dementerende ouderen). Verder is er door Reliëf een congres voor zorgverleners gehouden en deze website ontwikkeld. Met deze activiteiten en de netwerken waarin met name Reliëf functioneert, is de verdere uitwerking van het thema en implementatie in het werkveld gewaarborgd.

Voor het volledige eindrapport, klik [hier](#).